Karar Sayısı : 2000/1883

17 Temmuz 1998 tarihinde Ankara'da imzalanan ve 1/11/2000 tarihli ve 4596 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ekli "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi"nin onaylanması; Dışişleri Bakanlığı'nın 19/12/2000 tarihli ve KOYT-6479 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 22/12/2000 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Ahmet Necdet SEZER
CUMHURBAŞKANI

Bülent ECEVİT
Başbakan

D. BAHÇELİ Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	H. H. ÖZKAN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	M. YILMAZ Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	R. ÖNAL Devlet Bakanı
Prof. Dr. T. TOSKAY Devlet Bakanı	M. KEÇECİLER Devlet Bakanı	Prof. Dr. Ş. S. GÜREL Devlet Bakanı	F. BAL Devlet Bakanı
Y. YALOVA Devlet Bakanı	M. YILMAZ Devlet Bakanı	Prof. Dr. R. MİRZAOĞLU Devlet Bakanı	R. K. YÜCELEN Devlet Bakanı
H. GEMİCİ Devlet Bakanı	Prof. Dr. Ş. ÜŞENMEZ Devlet Bakanı	E. S. GAYDALI Devlet Bakanı	F. ÜNLÜ Devlet Bakanı
Prof. Dr. R. MİRZAOĞLU Devlet Bakanı V.	Prof. Dr. H. S. TÜRK Adalet Bakanı	S. ÇAKMAKOĞLU Millî Savunma Bakanı	S. TANTAN İçişleri Bakanı
İ. CEM Dışişleri Bakanı	S. ORAL Maliye Bakanı	M. BOSTANCIOĞLU Millî Eğitim Bakanı	K. AYDIN Bayındırlık ve İskân Bakanı
Prof. Dr. E. ÖKSÜZ Sağlık Bakanı V.	Prof. Dr. E. ÖKSÜZ Ulaştırma Bakanı	Prof. Dr. H. Y. GÖKALP Tarım ve Köyişleri Bakanı	Y. OKUYAN Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

A. K. TANRIKULU Sanayi ve Ticaret Bakanı	M. C. ERSÜMER Enerji ve Tabii Kay. Bakanı	M. İ. TALAY Kültür Bakanı
E. MUMCU Turizm Bakanı	Prof. Dr. N. ÇAĞAN Orman Bakanı	F. AYTEKİN Çevre Bakanı

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ VE AZERBAYCAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ,

Bundan böyle "Taraflar" olarak adlandırılacaktır, sosyal güvenlik alanında işbirliği yapmayı TASARLAMIŞ, bu amaçla bir Sözleşme yapmaya KARAR VERMİŞ ve aşağıdaki hususlarda

MUTABAKATA VARMIŞLARDIR.

BÖLÜM I
GENEL HÜKÜMLER

Madde 1
Esas Tanımlar

1. Bu sözleşmenin metninde kullanılan kavramlar aşağıdakilerdir:

1.1. **"Ülke"** Türkiye Cumhuriyeti bakımından Türkiye Cumhuriyeti, Azerbaycan Cumhuriyeti bakımından Azerbaycan Cumhuriyeti;

1.2. **"Mevzuat"** 2 nci maddede belirtilen kanun ve diğer hukuki normları;

1.3. **"Yetkili Makam"** Türkiye Cumhuriyeti bakımından Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile diğer ilgili Bakanlıkları, Azerbaycan Cumhuriyeti bakımından Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Ahalinin Sosyal Güvenliği Bakanlığı ve ilgili Bakanlıklar ve Kuruluşları,

1.4. **"Yetkili Kurum"** 2 nci Maddede belirtilen mevzuatın yerine getirilmesi konusunda sorumlu Kurum ve Kuruluşları,

1.5. **"Sigortalı Şahıs"** 2 nci Maddede öngörülen mevzuatın uygulandığı veya uygulanmış olduğu şahısları,

1.6. **"Sigortalılık Süresi"** Sigorta primlerinin ödenmiş olduğu veya ödenmiş sayıldığı süreyi,

1.7. **"Aile Ferdi"** Tarafların Yetkili Kurumlarının uyguladığı mevzuatta öngörülen şahısları,

1.8. **"Oturma Yeri"** Sürekli Oturma Yerini,

1.9. **"Geçici Oturma Yeri"** Taraf Ülkelerden birinde sürekli oturan şahsın diğer Taraf Ülkede geçici bulunduğu yeri,

1.10. **"Yardım"** Tarafların kendi mevzuatlarında öngörülmüş olan herhangi bir yardım (emeklilik maaşı, ikramiye ve diğer ödemeler) veya bağışları,

ifade eder.

2. Bu maddede belirtilmeyen her tanım kullanıldığı mevzuat tarafından öngörülen anlamı taşır.

Madde 2

Sözleşmenin Uygulanacağı Mevzuat :

1. Bu Sözleşme aşağıdaki mevzuata uygun olarak uygulanır.

(a) Türkiye Cumhuriyeti bakımından:

a.1. İşçileri (Tarım işçilerinin dahil olması koşuluyla) kapsayan Sosyal Sigortalar (Hastalık, Analık, İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları, Malüllük, Yaşlılık ve Ölüm) hakkında mevzuat:

a.2. Devlet memurlarını kapsayan Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı hakkında mevzuat (Malüllük, Yaşlılık ve Ölüm) :

a.3. Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar ile Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar hakkında mevzuat (Malüllük, Yaşlılık ve Ölüm) :

a.4. 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun Geçici 20. Maddesine tabi olan Sandıklarla ilgili mevzuat:

(b) Azerbaycan Cumhuriyeti bakımından:

b.1. "Sosyal Sigorta Hakkında" Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu,

b.2. "Ahalinin İstihdamı Hakkında" Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu,

b.3. "Emeğin Korunması Hakkında" Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu,

b.4. "Mazuniyetler Hakkında" Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu,

b.5. "Vatandaşların Emeklilik Maaşıyla Teminatı Hakkında" Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu,

2. Bu Sözleşme 2 nci maddenin 3 üncü bendi hükmü saklı kalması koşuluyla 2 nci maddenin 1 inci bendinde gösterilen mevzuatı değiştiren, ilaveler yapan, birleştiren veya yerine geçen Yasal düzenlemelere de uygulanır.

3. Bir Tarafın mevzuatında yeni haklar getiren değişiklikler yapıldığı takdirde diğer tarafa 3 ay içinde bilgi verilir. Diğer taraf 3 ay içinde sözkonusu değişikliklere itiraz etmez ise bu Sözleşme, bu değişikliklere de uygulanır.

4. Bu sözleşmenin Sosyal Sigortanın yeni bir alanına dair mevzuata uygulanması, Taraflar arasında bu amaçla ilave Sözleşme imzalanması yolu ile gerçekleştirilir.

Madde 3

Uygulamanın Kapsadığı Kişiler

Bu Sözleşme bir veya her iki Tarafın mevzuatının uygulandığı veya uygulanmış olduğu şahıslar ile onların iki Ülkeden birinin mevzuatının etki alanında bulunan aile üyelerine ve buna hakkı olan diğer şahıslara uygulanır.

Madde 4
İşlem Eşitliği

3 üncü maddede belirtilen şahıslar,Tarafların mevzuatında öngörülen hak ve yükümlülükler bakımından eşit işlem görürler.

Madde 5
Yardımların İhracı

1. Bu Sözleşme esasında elde edilen yardımlarda dahil olmak üzere 3 üncü maddede gösterilen her hangi bir şahısa bir tarafın mevzuatına uygun şekilde ödenilecek yardımlar, bu şahsın diğer Tarafta yaşaması nedeniyle herhangi bir şekilde azaltılmaz, durdurulmaz, dondurulmaz, iptal veya müsadere edilmez ve diğer Taraf Ülkesinde de ödenir.

2. Bu Sözleşmenin uygulandığı şahıslar 3 üncü bir ülkede bulundukları takdirde bu maddenin 1 inci bendinin hükümleri uygulanır.

BÖLÜM II
UYGULANACAK MEVZUATLA İLGİLİ HÜKÜMLER

Madde 6

Bu Sözleşmenin 7 nci ve 8 inci maddelerine aykırı olmadığı takdirde, bir Taraf Ülkesinde emek faaliyetiyle uğraşan şahıs bu faaliyetle ilgili olarak yalnız çalıştığı Ülke mevzuatına tabi olur.

Madde 7

1. Bir Tarafın mevzuatına tabi olan ve bir tarafın işvereni tarafından diğer Taraf Ülkesine 24 aydan az bir süre için çalışmaya gönderilen bir şahıs, bu hizmetleri birinci Taraf Ülkesinde yerine getirilmiş gibi, yalnız birinci Taraf Ülkesinin mevzuatına tabi olur. Her iki Tarafın Yetkili Makamlarının önceden onaylamasıyla bu süre toplam 60 ayı geçmemek şartıyla uzatılabilir.

2. Taraf Ülkelerden birinin sınırları içinde kendi sermayesi hesabına faaliyette bulunan şahıs, kendi faaliyetini geçici olarak 2 nci Taraf Ülkenin sınırları içinde gerçekleştirmek amacıyla bu Ülkeye geldiği halde 24 aya kadar 1 inci Ülkede faaliyet göstermiş gibi o şahsa 1 inci Tarafın mevzuatı uygulanır. Her iki tarafın Yetkili Makamlarının önceden onaylaması koşuluyla bu süre toplam 60 ayı geçmemek şartı ile uzatılabilir.

3. Taraf Ülkelerin birinde merkezi bulunan hava, kara taşımacılığı veya telekomünikasyon firmalarında çalışan şahsın diğer Taraf Ülkeye gönderilmesi halinde, gönderen Tarafın mevzuatı uygulanır.

4. Gemi mürettebatı ve gemide mürettebat olmayan diğer çalışanlar geminin taşıdığı bayrağın ait olduğu Taraf Ülkenin mevzuatına tabidirler.

5. Taraflardan birinin diğer Taraf Ülkesindeki şube veya daimi temsilcilik bürolarında çalışan şahıslar, Şube veya Daimi Temsilciliğin bulunduğu Taraf Ülkenin mevzuatına tabidirler.

6. Bir Taraf Ülkenin devlet kuruluşlarında, resmi temsilciliklerinde veya buna eşit olan kurumlarında çalışan şahıslar, vatandaşı olduğu Tarafın mevzuatına tabi olurlar. Bu şahıslar, diğer Tarafın vatandaşı oldukları durumda veya sürekli olarak bu ülkede oturuyor iseler, bunlar; sürekli oturdukları Ülkenin mevzuatının uygulanmasını, işe başladıkları tarihten itibaren 3 ay içinde talep edebilirler.

Madde 8
Diplomatik ve Konsolosluk Temsilcilikleri

1. Diplomatik ve Konsolosluk Temsilciliklerinde çalışanlar ve bunlara eş tutulan şahıslara, gönderen Tarafın mevzuatı uygulanır.

2. Bir Taraf ülkesinde, diplomatik ve konsolosluk temsilciliklerinde Ülkeleri tarafından gönderilmeyen şahıslara, çalıştıkları temsilciliklerin bulunduğu Taraf Ülkenin mevzuatı uygulanır.

3. Bu Maddenin 1 inci ve 2 nci bendinde gösterilenler dışında, diplomatik veya konsolosluk temsilciliğinin ait olduğu Ülkenin vatandaşı olan şahıslar veya o Ülkede daimi oturan şahıslar, Taraf Ülkelerden birinin mevzuatının uygulanmasını, işe başladıkları tarihten itibaren 3 ay içinde talep edebilirler.

Madde 9
İstisnalar

İşçi ve işverenin birlikte talepleri esas alınarak her iki Tarafın Yetkili Makamları veya bu Makamlar tarafından gösterilen Yetkili Kurumların genel mutabakatıyla Sözleşmenin 6 ncı ve 7 nci maddelerinin hükümlerinin uygulanmasında istisnai haller belirlenebilir.

BÖLÜM III
ÖZEL HÜKÜMLER

KISIM 1
HASTALIK VE ANALIK YARDIMLARI

Madde 10
Sigortalılık Sürelerinin Birleştirilmesi

Taraflardan birinin mevzuatına göre hastalık ve analıkla ilgili yardım hakkının meydana gelmesi, belirli sigortalılık sürelerinin veya staj sürelerinin tamamlanmasına bağlı olduğu hallerde, bir tarafın Yetkili Kurumu, sigortalılık sürelerini birleştirmek yoluyla diğer tarafın mevzuatına göre tamamlanmış sigortalılık sürelerini, aynı zamana tesadüf etmemek şartı ile kendi mevzuatına göre tamamlanmış süreler gibi dikkate alır.

Madde 11
Sağlık Yardımlarından Yararlanma

1. İşverenleri tarafından belirli bir işin yerine getirilmesi için, geçici olarak diğer Taraf Ülkesine gönderilen sigortalı şahsın tedaviye ihtiyacı olursa, geçici olarak çalıştığı Ülkenin ilgili Kurumunca tedavisi sağlanır. Tedavi masrafları hastanede yatma da dahil olmak üzere, gönderen Ülkenin sosyal güvenlik kurumu tarafından tedaviyi yapan ilgili Kuruma ödenir.

2. Taraflardan birinin mevzuatına göre sigortalanarak çalışan şahısların, geçici olarak diğer taraf Ülkesinde oldukları zaman acil ve ertelenmez tedaviye ihtiyaçları olursa, tedavi masraflarının ödenmesi, hastanede yatma da dahil olmak üzere kayıtlı bulundukları Ülkenin yetkili sosyal güvenlik kurumları hesabına gerçekleştirilir.

3. 2 nci bentde öngörülen şahıslar, diğer Taraf Ülkesinde başlattıkları tedaviyi sigortalı bulundukları Ülkede de devam ettirebilirler.

4. Bu maddenin 1 nci, 2 nci ve 3 üncü bentlerinin hükümleri sigortalı şahsın aile fertlerine de uygulanır.

Madde 12

1. Sigortalı şahıs sigorta eden Ülkenin mevzuatına göre sağlık yardımı alma hakkı kazandığı takdirde; diğer Taraf Ülkesinde oturan aile fertleri oturdukları Ülkenin mevzuatına göre sağlık yardımından yararlanma haklarına sahip olmamak koşuluyla hastalık, analık sigorta kolları ile sağlanan sağlık yardımından yararlanırlar.

2. Birinci fıkrada sözü edilen aile fertleri, ikametgahlarını Yetkili Kurumun bulunduğu Ülkeye naklettiklerinde veya geçici olarak bulunduklarında, sağlık yardımlarından, geçici olarak bulundukları Taraf Ülke mevzuatındaki hükümlere göre yararlanırlar.

3. Sigortalı şahsın sağlık yardımından yararlanma hakkına sahip olması, çalıştığı Ülkenin mevzuatına göre belirlenir.

4. Sigortalı şahsın diğer tarafta oturan aile fertleri, sigortalı şahsın çalıştığı Ülkedeki mevzuata göre elde ettiği sağlık yardımından çalıştığı Ülkenin Yetkili Kurumu hesabına yararlanır.

5. Yardım hakkının elde edilmesi şartları ve yardımların ödenilmesi süresi, Yetkili Kurumun bulunduğu Ülkenin mevzuatına göre belirlenir.

Madde 13
Aylık Sahiplerinin Sağlık Yardımları

1. Her iki Taraf Ülkenin mevzuatına göre aylık yardım ve gelir tayin edilmiş şahıs tıbbi yardımlardan sürekli oturduğu Ülkenin mevzuatına göre yararlanır.

2. Taraflardan yalnız birinin mevzuatına göre aylık yardım veya gelir tayin edilmiş bir şahsa, diğer Taraf Ülkesinde oturduğu takdirde tıbbi yardımlar, ona aylık yardım ödeyen tarafın Yetkili Kurumu hesabına oturduğu Ülkenin Yetkili Kurumu tarafından yerine getirilir.

3. Bu maddenin 1 nci bendinde belirtilen kimseler diğer Taraf Ülkesinde geçici ikametlerinde acil yardım yapılması gerektiği zaman, daimi ikamet edilen Ülkenin Yetkili Kurumu hesabına sağlık yardımlarından yararlanırlar.

4. Bu maddenin 1 inci, 2 nci ve 3 üncü bendleri hükümleri, ilgili bentlerde belirtilen sigortalı şahsın aile fertlerine de uygulanır.

Madde 14
Protezler ve Önemli Yardımları,
Para Yardımları

1. Protezler ve diğer önemli sağlık yardımları, şahsın hayatı ve sağlığı için tehlikeli olduğu (acil) haller dışında Yetkili Kurumun izin vermesi şartıyla gerçekleştirilir. Bununla ilgili usul ve esaslar İdari Anlaşma ile belirlenir.

2. Para şeklinde yardımların (günlük ödeneklerin) ödenmesi, ilgili şahsın kayıtlı bulunduğu Yetkili Kurumun belirlemiş olduğu kurallara göre gerçekleştirilir.

3. Taraf Ülke mevzuatında sigortalı şahsa yapılacak para yardımlarının aile fertlerinin sayısına göre belirlenmesi hükmü varsa, diğer Taraf Ülkesinde oturan aile fertleri de dikkate alınır.

Madde 15
Analık Yardımları

1. Bir sigortalı kadının bir veya her iki Tarafın mevzuatına esasen analığa göre yardım alma hakkı olursa, bu halde 10 uncu maddeye göre birleştirilen sigortalılık süreleri de dikkate alınarak yalnız çocuğun doğduğu Ülkede geçerli olan mevzuat hükümleri uygulanır.

2. Sigortalı kocanın sigortalı olmayan karısı da analık durumunda sağlık yardımlarından yararlanır.

3. Analık yardımı alma hakkını kazanan herhangi bir şahsa yapılan sağlık yardımları bu Sözleşmenin 11 inci ve 12 nci maddelerindeki esaslara uygun olarak sağlanır.

KISIM II
MALÜLLÜK, YAŞLILIK VE ÖLÜM YARDIMLARI

Madde 16
Sigortalılık Sürelerinin Birleştirilmesi

1. Taraflardan birinin mevzuatına göre yardım alma hakkının meydana gelmesi, korunması veya yeniden kazanılmasının belirli sigortalılık sürelerinin tamamlanmasına bağlı olduğu hallerde, bir Tarafın Yetkili Kurumu diğer Taraftaki sigortalılık sürelerini, aynı zamana rastlamamak şartı ile kendi mevzuatına uygun olarak kabul eder.

2. Şahsın, bu maddenin 1 inci bendinin uygulanması sonucu yardıma hak kazanmadığı durumlarda Yetkili Kurum, Tarafların sosyal güvenlik sözleşmesi imzalamış bulundukları üçüncü bir ülkedeki sigortalılık sürelerini de birleştirir.

3. Taraflardan birinin mevzuatına göre sigortalı olarak ilk işe alınma zamanı, yardım hakkının korunması veya tekrar kazanılması şartlarının tespit edilmesinde, diğer Taraftaki süreler ve ilk işe başlama tarihi dikkate alınır.

Madde 17
12 Aydan Az Olan Sigortalılık Süreleri

Taraflardan birinin mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleri toplamı 12 aydan az olduğunda, şahsın çalıştığı Ülkenin kanunlarına göre bu 12 aydan az süreler için herhangi bir yardım göz önünde tutulmuşsa yalnız o yardım ödenir.

Bununla birlikte, bu süreler diğer Akit Taraf mevzuatına göre bir yardım hakkının kazanılmasında dikkate alınabilir.

Madde 18
Yardımların Hesaplanması

1. Bir Tarafın mevzuatına göre 16 ncı madde uygulanmadan yardım hakkı meydana gelirse, bu Tarafın Yetkili Kurumu sadece kendi mevzuatına uygun olan sigortalılık sürelerini dikkate alarak yardımı tespit eder.

2. 1 inci bende göre yardım hakkı mevcut olmadığı takdirde, bu Sözleşmenin 16 ncı maddesine göre sigortalılık süreleri dikkate alınarak yardımlar aşağıdaki gibi hesaplanır:

16 ncı maddenin uygulanmasıyla ilgili olarak idare, toplam sigortalılık sürelerini kendi mevzuatı gereğince hesaplar ve bundan sonra toplanmış sürelerden yalnız kendi mevzuatına göre geçmiş süreyi dikkate alarak yardımın miktarını tespit eder.

3. Tarafların mevzuatında aylık yardımın durdurulmasıyla ilgili hükümler var ise, bu hükümler Sözleşmenin uygulanmasında da dikkate alınır.

KISIM III
İŞ KAZALARI VE MESLEK HASTALIKLARI

Madde 19
Yardımlar

1. Sigortalı olduğu sürede iş kazası geçiren veya meslek hastalığına tutulan sigortalı şahıs, yardımlardan Sözleşmenin III. Bölüm I inci Kısım hükümlerine uygun olarak sigortalı olduğu Tarafın mevzuatına göre yararlanır.

2. İş kazası geçiren veya meslek hastalığına tutulan bir şahıs ikametgahını diğer Taraf Ülkesine naklettiği zaman, kayıtlı bulunduğu Yetkili Kurumun iznini almak koşuluyla bu yardımlardan yararlanmaya devam eder. Bu izin süresi ilgili sağlık kuruluşu raporu ve Yetkili Kurumun muvafakatı ile uzatılabilir.

3. Bir şahıs ikametgahını diğer Taraf Ülkeye naklettikten sonra iş kazası veya meslek hastalığı tespit edildiği takdirde, kayıtlı bulunduğu Kurumun iznini almak koşuluyla bu Kurumun hesabına iş kazası ve meslek hastalığı sigortasının sağlık ve tedavi yardımlarından yararlanmaya hak kazanır.

4. 1 inci , 2 nci ve 3 üncü bendlerde öngörülen yardımlar, Yetkili Kurumun hesabına iş kazası ve meslek hastalığı yardımı aldığı Tarafın mevzuatına göre ödenilir.

Madde 20

Bir Tarafın mevzuatına göre, iş kazası veya meslek hastalığı sonucunda meslekte kazanma gücündeki azalma derecesinin tespit olunmasında, diğer Tarafın mevzuatına göre önceden meydana gelmiş iş kazası ve meslek hastalıkları da, kendi Tarafının mevzuatına göre meydana gelmiş gibi kabul edilir. İlgili şahsa verilecek yardımların tespit edilmesi 22 nci maddenin 2 nci bendine göre uygulanır.

Madde 21
Meslek Hastalıklarıyla İlgili Yardımlar

Meslek hastalığına tutulan şahıs, her iki Taraf Ülkesinde bu meslek hastalığına neden olabilecek bir işte çalışmışsa, sigortalının kendisine veya ölümü halinde hak sahiplerine yapılacak yardımlar, sözkonusu işin son defa yapıldığı Tarafın mevzuatına göre sağlanır.

Madde 22

Taraflardan birinin mevzuatına uygun olarak meslek hastalığına göre yardım yapılmış sigortalı şahıs, diğer Taraf Ülkesinde oturduğu sürede bu hastalığı ağırlaşırsa, aşağıdaki kurallar uygulanır:

1. İşçi oturduğu yeni Ülkede meslek hastalığının meydana gelmesine veya ağırlaşmasına neden olabilecek bir işte çalışmamışsa, sigortalının ilk Ülkede kayıtlı bulunduğu Yetkili Kurum, ağırlaşmayı da dikkate alarak kendi mevzuatına göre gerekli yardımları yapar.

2. Sigortalı şahıs diğer Taraf Ülkede aynı veya ona uygun işte çalışmışsa, onun ilk Ülkede kayıtlı bulunduğu Kurum, sonraki ağırlaşmaya bağlı olmayarak, kendi mevzuatına uygun olarak yapılacak yardımları kendi üzerine alır; yeni oturma yerinin bulunduğu Ülkede kayıtlı bulunduğu Yetkili Kurum işçiye kendi mevzuatına göre saptanan ve ağırlaşmadan sonra ödenmesi gereken yardımın miktarı ile ağırlaşmadan önce hastalık kendi tarafında meydana geldiği takdirde yapacağı yardım miktarı arasındaki farka eşit olan ilave yardım öder.

KISIM IV
AİLE YARDIMLARI

Madde 23
Yardımların Belirlenmesi

1. Çocukları için ilave yardımlar ödeme hakkı, diğer Tarafta yaşayan çocuklar da dahil edilerek şahsın sigortalı olduğu Ülke mevzuatına uygun olarak tesbit edilir.

2. Çocuklar için ilave yardımlar ödeme hakkı, her iki Tarafın mevzuatına göre kazanıldığı takdirde, çocukların oturduğu Ülkenin mevzuatı uygulanır.

3. Bu maddenin 1 inci ve 2 nci bendi, emekli maaşı alan şahıslar için de geçerlidir.

KISIM V
İŞSİZLİK YARDIMI

Madde 24
İşsizlik Yardımları İçin Gerekli Koşullar

İşsizlik yardımları, şahsın sigortalandığı Ülkede uygulanan mevzuata göre gerçekleştirilir. Yardımın belirlenmesinde diğer Akit Tarafta geçen sigortalılık süreleri de dikkate alınır.

BÖLÜM 4
TIBBİ KONTROL

Madde 25

Taraf Ülkelerin birinde oturan veya geçici olarak bulunan kimselerin iş göremezlik durumlarının tesbit edilebilmesi için, bir Taraf mevzuatı ile öngörülen tıbbi kontrollerin masrafları iki Ülke arasında yapılacak İdari Anlaşma ile belirlenir.

BÖLÜM 5
ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Madde 26
İdari Anlaşma

Bu Sözleşmenin uygulanmasıyla ilgili bütün usul ve esaslar, Tarafların Yetkili Makamları arasında yapılacak İdari Anlaşma ile belirlenir.

Madde 27
Bilgi Değişimi ve İdari Yardım

1. Bu Sözleşmenin uygulanmasından sorumlu olan Yetkili Makam ve Kurumlar;

1.1. Bu Sözleşmenin uygulanması için mevzuatların olanak tanıdığı her tür bilgiyi birbirlerine iletirler;

1.2. Bu Sözleşmeye veya bu Sözleşmenin uygulandığı mevzuata uygun olarak herhangi bir yardımın ödenmesi veya bu yardıma sahip olma hakkının kazanılmasının tesbiti ile ilgili olarak birbirine gerekli yardımı gösterirler;

1.3. Bu Sözleşmenin uygulanması için alınan bütün tedbirleri veya Sözleşmenin uygulanmasını etkileyen mevzuattaki değişiklikleri mümkün olan en kısa sürede birbirlerine bildirirler.

2. Bu maddenin 1 inci bendinin 1.2 fıkrasında gösterilen yardım, belirli masrafların geri ödenilmesi için 26 ncı maddeye uygun olarak düzenlenen İdari Anlaşmada olan hükümler saklı kalmak kaydıyla, masrafsız olarak sağlanır. Bir Tarafın Yetkili Kurumu, diğer Tarafın Yetkili Kurumundan ödemeyi talep ettiği takdirde, ödenecek tutarı ABD Doları ile bildirir. Buna göre, ikinci Kurum bu tutarı birinci Kuruma öder.

3. Bu sözleşmeye göre, bir Tarafın diğer Tarafa her hangi bir şahıs hakkında gönderdiği bütün bilgiler, bir Tarafın kanunlarına göre açıklanmasına izin verilene kadar gizli tutulur ve yalnız bu Sözleşmenin ve onun uygulandığı mevzuatın gerçekleştirilmesi amacıyla kullanılır.

Madde 28
Vergi, Ücret ve Harçlardan Muafiyet veya İndirim

Bir Tarafın mevzuatının uygulanması için gerekli herhangi bir belge veya dokümanın hazırlanması ile ilgili bir Tarafın mevzuatında öngörülmüş vergi, ücret, konsolosluk harçları veya idari harçlardan muaf tutulma veya bunlarla ilgili herhangi bir indirim, diğer Taraf mevzuatının uygulanması ile ilgili gerekli belge veya dokümanları da kapsar. Bu Sözleşmenin uygulanması için hazırlanacak herhangi bir belge diplomatik veya konsolosluk yetkililerinin onayı veya benzer formalitelerden muaftır.

Madde 29
Haberleşme Dili

Bu Sözleşmenin yerine getirilmesi için, Tarafların Yetkili Makam ve Kurumları birbiriyle her iki Tarafın resmi devlet dili ile haberleşirler.

Madde 30
Talep, Bilgi ve İtirazların Bildirilmesi

1. Taraflardan birinin mevzuatına göre , bir Tarafın Yetkili Makam veya Kurumuna kanuni sürede yapılan bir yardımın ödenmesine veya yardım hakkının belirlenmesine ilişkin talep, bilgi veya itiraz, diğer Tarafın Yetkili Makam veya Kurumuna sunulmuş gibi kabul edilir. Aynı kural diğer konulara ait dilekçe ve itirazlar için de geçerlidir.

2. Bir Tarafın mevzuatına uygun yardım hakkında yapılan talep, diğer Tarafın mevzuatına uygun olarak yapılmış yardım talebi gibi kabul edilir.

3. 1 ve 2 nci bentlerin uygulandığı halde talep, bilgi ve itirazın sunulduğu Yetkili Kurum veya Makam derhal diğer Tarafın Yetkili Kurum veya Makamına bu konuda bilgi verir.

Madde 31
Yardımların Ödenmesi

Bir Tarafın Yetkili Kurumu bu Sözleşmeden ileri gelen yardımları kendi para birimi ile ödeyebilir.

Madde 32
Yardımların miktarının belirlenmesi ve
Yardım Giderlerinin Ödenmesi

1. Bu Sözleşmede öngörülen yardımlar; şahıs her iki Tarafın mevzuatına göre herhangi bir yardım alma hakkına sahip olduğu takdirde, (bulunduğu) oturduğu Ülkenin mevzuatına göre, şahıs yalnız bir Tarafın mevzuatına göre herhangi bir yardım alma hakkına sahip olduğu halde ise, oturduğu yere bağlı olmaksızın, yardımı tayin eden Tarafın mevzuatına göre belirlenir. Yardımlar, hangi Ülke mevzuatına göre hak kazanılmışsa o Ülke ilgili Kurumunun hesabına ödenir.

2. Bu Sözleşmede öngörülen hallerde yapılan yardım giderleri karşılıklı hesaplaşma yoluyla ilgili şahsın kayıtlı bulunduğu Ülkenin Yetkili Kurumu tarafından, yardım eden Ülkenin Yetkili Kurumuna İdari Anlaşma ile belirlenmiş usul ve esaslar dahilinde ödenir.

Madde 33
Anlaşmazlıkların Çözümü

1. Tarafların Yetkili Makamları Taraflar arasında bu Sözleşmenin yorum ve yerine getirilmesi ile ilgili meydana gelen bütün anlaşmazlıkları görüşerek çözmeye çalışırlar.

2. Bir anlaşmazlığın 6 ay içinde ortadan kaldırılması mümkün olmazsa, onun çözümü Taraflardan birinin başvurusu ile aşağıda belirtilen şekilde kurulan hakem heyetine verilir.

2.1. Sözleşmede Taraf olan her bir Devlet, anlaşmazlığın hakem heyeti tarafından çözülmesi ile ilgili müracaatı aldıktan sonraki bir ay içinde, bir hakem tayin eder. Bu şekilde atanan iki hakem, Hakemi sonuncu atayan devletin, bu atamayı bildirmesinde itibaren 2 ay içinde, 3 üncü bir devletin temsilcisi olan bir şahsı 3 üncü hakem olarak seçer.

2.2. Sözleşmeye Taraf olan devletlerden biri belirlenen sürede hakem tayin etmezse, diğer devlet Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Başkanına müracaat ederek hakem tayin etmesini ister. Tayin edilen iki hakem tayin olunacak üçüncü hakemin seçilmesi konusunda anlaşmaya varamazsa, aynı şekilde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurulur.

2.3. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Başkanı Sözleşmeye Taraf olan devletlerden birinin temsilcisi olursa, bu maddeye göre ona verilen görevler Mahkeme Başkan Yardımcısına ya da 3 üncü bir devletten olan en yüksek dereceli hakeme devredilir.

3. Hakemler heyeti oy çokluğu ile karar verir. Heyetin kararları her iki Devlet için mecburi nitelik taşır. Sözleşmede Taraf olan her bir devlet kendisinin tayin ettiği hakemin masraflarını öder. Diğer masraflar Sözleşmede Taraf olan devletlerce eşit düzeyde ödenir. Hakemler Heyeti çalışma usullerini kendisi belirler.

BÖLÜM 6
GEÇİCİ HÜKÜMLER

Madde 34
Geçici Hükümler

1. Bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten önce tamamlanmış herhangi bir sigortalılık süresi, bu Sözleşmeye göre bir yardım hakkının tespit edilmesinde dikkate alınır.

2. Bu Sözleşme yürürlüğe girdiği tarihten önceki süre için bir yardım ödenmesi hakkını doğurmaz.

3. Bu maddenin 2 nci fıkra hükmü saklı kalmak üzere, toptan ödeme yardımları hariç, her hangi bir yardım hakkının belirlenmesinde; bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten önce meydana gelmiş malüllük, yaşlılık ve ölüm halleri için dikkate alınır. Ancak kazanılan haklar Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 2 yıl içinde yapılan yazılı başvurularda Sözleşmenin yürürlük tarihinden, 2 yıldan sonra yapılan başvurularda ise talep tarihini takip eden aybaşından geçerli olmak üzere ödenir.

Madde 35
Sözleşmenin Yürürlüğe Girmesi ve Süresi

1. Bu Sözleşme 5 yıl süreyle yürürlükte kalır ve geçerli olması için zorunlu olan, iç hukuki prosedürlerin yerine getirilmesi konusunda Tarafların yazılı teatilerinin tamamlandığı tarihte yürürlüğe girer. Eğer Taraflardan biri bu sürenin sona ermesinden 6 ay önce diğer Tarafa Sözleşmenin feshedilmesi konusunda yazılı bildirimde bulunmaz ise, Sözleşme 5 yıllık devreler halinde yeniden uzatılmış sayılır.

2. Bu Sözleşme feshedildiğinde, Sözleşmenin 3 üncü maddesinde belirtilen şahısların elde ettikleri haklar geçerliliğini korur ve onların Sözleşmeye göre elde edecekleri haklar konusunda karar verilmesini teminen müzakerelere başlanılır. Bu konuda anlaşma olmaz ise, anlaşmazlıklar 33 üncü maddedeki esaslara göre halledilir.

Bu Sözleşme 17 Temmuz 1998 tarihinde Ankara'da , her iki metin de eşit derecede geçerli olmak üzere Türkçe ve Azerbaycan dillerinde düzenlenerek imzalanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Prof. Dr. Nami ÇAĞAN
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

AZERBAYCAN CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Ali NAGIYEV
Emek ve Ahalinin Sosyal Müdafaası Bakanı

TÜRKİYƏ RESPUBLİKASI HÖKUMƏTİ İLƏ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI HÖKUMƏTİ ARASINDA SOSİAL MÜDAFİƏ SAHƏSİNDƏ ƏMƏKDAŞLIQ HAQQINDA

S A Z İ Ş

Türkiyə Respublikası Hökuməti ilə Azərbaycan Respublikası Hökuməti (bundan sonra "Tərəflər") sosial müdafiə sahəsində aşağıdakı məsələlərlə bağlı əməkdaşlıq etməkdə razılığa gəlmişlər.

I BÖLMƏ
ÜMUMİ MÜDDƏALAR

M a d d ə 1
Əsas anlayışlar

1. Bu Sazişin mətnində istifadə olunan anlayışlar aşağıdakı mənanı daşıyırlar:

1.1 "Ölkə" - Türkiyə Respublikası baxımından Türkiyə Respublikası, Azərbaycan Respublikası baxımından Azərbaycan Respublikası;

1.2 "Qanunvericilik" - 2-ci Maddədə göstərilən qanunlar və həmin qanunların tətbiqi ilə əlaqədar normativ-hüquqi aktlar;

1.3 "Səlahiyyətli Orqan" - Türkiyə Respublikası baxımından Türkiyə Respublikası Əmək və Sosial Müdafiə Nazirliyi və digər əlaqədar Nazirliklər, Azərbaycan Respublikası baxımından Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, digər əlaqədar Nazirliklər və təşkilatlar;

1.4 "Səlahiyyətli İdarə" - 2-ci Maddədə göstərilən qanunvericiliyin tətbiq olunmasında məsul İdarə və Təşkilatlar;

1.5 "Sığortalı şəxs" - 2-ci maddədə nəzərdə tutulan qanunvericiliyin tətbiq edildiyi və ya tətbiq edilmiş olduğu şəxslər;

1.6."Sığortalılıq Müddəti" - sığorta haqqının ödənmiş olduğu, yaxud ödənmiş sayıldığı müddət;

1.7 "Ailə üzvü" - Tərəflərin səlahiyyətli idarələrinin tətbiq etdiyi qanunvericiliklə müəyyən edilən ailə üzvləri;

1.8 "Yaşayış yeri" - daimi yaşayış yeri;

1.9 "Müvəqqəti yaşayış yeri" - Tərəf ölkələrdən birində daimi yaşayan şəxsin, digər Tərəf ölkədə müvəqqəti olduğu yer;

1.10 "Yardım" - Tərəflərin öz qanunvericiliklərində nəzərdə tutulan hər hansı bir yardım (pensiya, müavinət və digər ödəmələr) və ya ianələr.

2. Bu Maddədə göstərilməyən hər bir anlayış, istifadə olunduğu qanunvericilikdə müəyyən edildiyi mənanı daşıyır.

Maddə 2
Sazişin tətbiq olunmasında əsaslanılacaq qanunvericilik

1. Bu Saziş aşağıdakı qanunvericiliyə uyğun olaraq tətbiq edilir:

(a) Türkiyə Respublikası baxımından :

a.1 Fəhlələri (kənd təsərrüfatı fəhlələri də daxil olmaq şərtilə) əhatə edən sosial sığortalar (xəstəlik, analıq, işdəki qəzalar ilə, peşə ilə bağlı xəstəliklər, əmək qabiliyyətinin itirilməsi, yaşlılıq və ölüm) haqqında qanunvericilik;

a.2 Dövlət məmurlarını əhatə edən Türkiyə Respublikası Əməkli Sandığı haqqında qanunvericilik (əmək qabiliyyətinin itirilməsi, yaşlılıq və ölüm);

a.3 Sahibkarlar və sənətkarlar və digər müstəqil fəaliyyət göstərənlər və kənd təsərrüfatında öz hesabına və fərdi olaraq çalışanlar haqqında qanunvericilik (əmək qabiliyyətinin itirilməsi, yaşlılıq və ölüm);

a.4 506 saylı Sosial Sığortalar Qanununun müvəqqəti 20-ci maddəsinə tabe olan sandıqlarla əlaqədar qanunvericilik.

(b). Azərbaycan Respublikası baxımından:

b.1 "Sosial sığorta haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu

b.2 "Əhalinin məşğulluğu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu

b.3 "Əməyin mühafizəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu

b.4 "Məzunlyyətlər haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu

b.5 "Vətəndaşların pensiya təminatı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu

2. Bu Saziş, 2-ci maddənin 3-cü bəndinin müddəalarının saxlanması şərtilə 2-ci maddənin 1-ci bəndində göstərilən qanunvericiliyi dəyişdirən, ona əlavələr edən, onu birləşdirən və ya əvəz edən qanun və normativ-hüquqi sənədlərə də tətbiq edilir.

3. Bir Tərəfin qanunvericiliyində yardım üçün yeni haqqlar qazandıran dəyişikliklər edildikdə, digər Tərəfə üç ay ərzində məlumat verilir. Digər Tərəf 3 ay ərzində həmin dəyişikliklərə öz etirazını bildirməzsə, bu Saziş həmin dəyişikliklərə də tətbiq edilir.

4. Bu Sazişin sosial sığortanın yeni bir sahəsinə dair qanunvericiliyə şamil edilməsi, Tərəflər arasında bu məqsədlə əlavə Saziş imzalanması yolu ilə həyata keçirilir.

Maddə 3
Tətbiq olunduğu şəxslər

Bu Saziş bir və ya hər iki Tərəfin qanunvericiliyinin tətbiq edildiyi və ya tətbiq edilmiş olduğu şəxslərə və onların iki ölkədən birinin qanunvericiliyinin təsir dairəsində olan ailə üzvlərinə və buna hüququ olan digər şəxslərə tətbiq edilir.

Maddə 4
Fəaliyyət bərabərliyi

3-cü maddədə göstərilən şəxslər Tərəflərin qanunvericiliyində nəzərdə tutulan eyni hüquqa malikdirlər və bərabər məsuliyyət daşıyırlar.

Maddə 5
Yardımların ixracı

1. Bu Saziş əsasında əldə edilən yardımlar da daxil olmaqla, 3-cü Maddədə göstərilən hər hansı bir şəxsə bir Tərəfin qanunvericiliyinə müvafiq surətdə ödəniləcək yardımlar, həmin şəxsin digər Tərəfdə yaşaması səbəbindən hər hansı bir şəkildə azaldılmır, dondurulmur, dayandırılmır, ləğv və ya müsadirə edilmir və digər Tərəf ölkəsində də ödənilir.

2. Bu Maddənin birinci bəndinin müddəaları Sazişin tətbiq edildiyi şəxslərin üçüncü bir ölkədə olduqları halda da tətbiq edilir.

II BÖLMƏ
TƏTBİQ EDİLƏCƏK QANUNVERİCİLİKLƏ
ƏLAQƏDAR MÜDDƏALAR

Maddə 6

Bu Sazişin 7-ci və 8-ci maddələrinə zidd olmadıqda, bir Tərəf ölkəsində əmək fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxs, bu fəaliyyətlə əlaqədar olaraq yalnız həmin ölkə qanunvericiliyinə tabe olur.

Maddə 7

1. Bir Tərəfin qanunvericiliyinə tabe olan və həmin Tərəfin işəgötürəni tərəfindən digər Tərəf ölkəsinə 24 aydan az bir müddətə işləməyə göndərilən bir şəxs, bu

xidmətləri birinci Tərəf ölkəsində yerinə yetirirmiş kimi yalnız birinci Tərəf ölkəsinin qanunvericiliyinə tabe olur. Hər iki Tərəfin Səlahiyyətli Orqanlarının əvvəlcədən təsdiqi ilə bu müddət, ümumilikdə 60 ayı keçməmək şərtilə uzadıla bilər.

2. Tərəf ölkələrdən birinin ərazisində öz vəsaiti hesabına fəaliyyət göstərən şəxs, öz fəaliyyətini müvəqqəti olaraq ikinci Tərəf ölkənin ərazisində həyata keçirmək məqsədi ilə bu ölkəyə gəldiyi halda, 24 aya kimi birinci ölkədə fəaliyyət göstərirmiş kimi ona birinci Tərəfin qanunvericiliyi tətbiq edilir. Hər iki Tərəfin Səlahiyyətli Orqanlarının əvvəlcədən təsdiqi ilə bu müddət, ümumilikdə 60 ayı keçməmək şərtilə uzadıla bilər.

3. Tərəf ölkələrin birində mərkəzi olan hava, avtomobil və dəmir yolu nəqliyyatı və ya telekomunikasiya firma və şirkətlərində işləyən şəxsə, digər Tərəf ölkəyə göndərildiyi halda, göndərən tərəfin qanunvericiliyi tətbiq edilir.

4. Gəmi heyəti və gəmidə olan digər əməkdaşlar gəminin daşıdığı bayrağın aid olduğu Tərəf ölkənin qanunvericiliyinə tabedirlər.

5. Tərəflərdən birinin digər Tərəf ölkəsindəki şöbə və ya daimi nümayəndəlik bürolarında işləyən şəxslər, şöbə və ya nümayəndəliyin yerləşdiyi Tərəf ölkənin qanunvericiliyinə tabedirlər.

6. Bir Tərəf ölkənin dövlət təşkilatlarında, rəsmi nümayəndəliklərində və ya buna bərabər tutulan təşkilatlarında işləyən şəxslər vətəndaşı olduğu tərəfin qanunvericiliyinə tabe olurlar. Bu şəxslər digər Tərəfin vətəndaşı olduqları halda və ya daimi olaraq həmin ölkədə yaşayırlarsa onlara, daimi yaşadıqları ölkənin qanunvericiliyinin tətbiq edilməsini, işə başladıqları tarixdən etibarən üç ay ərzində tələb edə bilərlər.

Maddə 8
Diplomatik və Konsulluq nümayəndəlikləri

1. Diplomatik və konsulluq nümayəndəliklərində işləyənlərə və onlara bərabər tutulan şəxslərə, göndərən tərəfin qanunvericiliyi tətbiq edilir.

2. Bir Tərəfin diplomatik və konsulluq nümayəndəliklərində ölkələri tərəfindən göndərilmədən işləyən şəxslərə, bu nümayəndəliklərin yerləşdiyi ölkənin qanunvericiliyi tətbiq edilir.

3. Bu Maddənin 1-ci və 2-ci bəndində göstərilənlər istisna olmaqla, diplomatik və ya konsulluq nümayəndəliyinin aid olduğu ölkənin vətəndaşı olan şəxslər, yaxud həmin ölkədə daimi yaşayan şəxslər, işə başladıqları tarixdən etibarən üç ay ərzində onlara Tərəf ölkələrdən birinin qanunvericiliyinin tətbiq edilməsini tələb edə bilərlər.

Maddə 9
İstisnalar

İşçi və işəgötürənin birgə tələbləri əsas götürülərək hər iki Tərəfin Səlahiyyətli Orqanları, bu orqanlar tərəfindən göstərilən Səlahiyyətli İdarələrin qarşılıqlı razılığı ilə Sazişin 6-cı və 7-ci maddələrinin müddəalarının tətbiq edilməsində istisna hallar müəyyən edilə bilər.

III BÖLMƏ
XÜSUSİ MÜDDƏALAR

1-ci HİSSƏ
XƏSTƏLİK VƏ ANALIĞA (HAMİLƏLİK VƏ DOĞUMA) GÖRƏ YARDIMLAR

Maddə 10
Sığortalılıq müddətlərinin birləşdirilməsi

Tərəflərdən birinin qanunvericiliyinə görə xəstəlik, hamilelik və doğumla əlaqədar yardım hüququnun meydana gəlməsi, müəyyən sığortalılıq müddətlərinin tamamlanmasına bağlı olduğu hallarda, bir Tərəfin Səlahiyyətli İdarəsi sığortalılıq müddətlərini birləşdirmək yolu ilə digər Tərəfin qanunvericiliyinə görə tamamlanmış sığortalılıq müddətlərini, eyni vaxta təsadüf etməmək şərti ilə öz qanunvericiliyinə görə tamamlanmış müddətlər kimi nəzərə alır.

Maddə 11
Tibbi yardımlardan istifadə

1. İşəgötürənləri tərəfindən müəyyən bir işin icrası üçün müvəqqəti olaraq digər Tərəf ölkəsinə göndərilən sığortalanan şəxsin təcili müalicəyə ehtiyacı olarsa, onun müalicəsi getdiyi ölkənin əlaqədar idarəsi tərəfindən həyata keçirilir. Bu halda, xəstəxanada yatmaq da daxil olmaqla müalicə xərcləri göndərən ölkənin sosial müdafiə idarəsi tərəfindən, müalicəni həyata keçirən orqana ödənilir.

2. Tərəflərdən birinin qanunvericiliyinə görə sığortalanaraq işləyən şəxslərin, müvəqqəti olaraq digər Tərəf ölkəsində olduqları zaman təcili və təxirəsalınmaz tibbi yardıma ehtiyacları olarsa, xəstəxanada yatmaq da daxil olmaqla müalicə xərcləri qeydiyyatda olduqları ölkənin Səlahiyyətli İdarəsi tərəfindən ödənilir.

3. 2-ci bənddə nəzərdə tutulan şəxslər, digər Tərəf ölkəsində başladıqları müalicəni sığortalı olduqları ölkədə də davam etdirə bilərlər.

4. 1-ci, 2-ci və 3-cü bəndlərin müddəaları sığortalı şəxsin ailə üzvlərinə də şamil edilir.

Maddə 12

1. Sığortalı şəxs onu sığorta edən ölkənin qanunvericiliyinə görə tibbi yardım almaq hüququ qazandığı halda, digər Tərəf ölkəsində yaşayan ailə üzvləri, yaşadıqları ölkənin qanunvericiliyinə görə tibbi yardımlardan istifadə etmək hüquqlarına malik olmadıqları halda xəstəlik və analığa görə sığorta hüququ ilə qazandığı haqqdan ödənilən tibbi yardımlardan istifadə edirlər.

2. Ailə üzvləri yaşayış yerlərini Səlahiyyətli Orqanın yerləşdiyi ölkəyə dəyişdikdə və ya müvəqqəti olaraq həmin ölkədə olduqda, tibbi yardımlardan olduqları Tərəfin qanunvericiliyinə əsasən istifadə edirlər.

3. Sığortalı şəxsin tibbi yardımlardan istifadə etmək hüququna malik olması, işlədiyi ölkənin qanunvericiliyinə görə müəyyən edilir.

4. Sığortalı şəxsin digər Tərəfdə yaşayan ailə üzvləri, sığortalı şəxsin işlədiyi ölkədəki qanunvericiliyə görə əldə etdiyi tibbi yardımlardan işlədiyi ölkənin Səlahiyyətli İdarəsi hesabına istifadə edir.

5. Yardım hüququnun əldə edilməsi şərtləri və yardımların ödənilməsi müddəti Səlahiyyətli İdarənin yerləşdiyi ölkənin qanunvericiliyinə əsasən müəyyən edilir.

Maddə 13

Aylıq yardım alan şəxslərin tibbi yardımlardan istifadə etməsi

1. Hər iki Tərəf ölkənin qanunvericiliyinə görə aylıq və ya gəlir təyin edilmiş şəxs, tibbi yardımlardan daimi yaşadığı ölkənin qanunvericiliyinə əsasən istifadə edir.

2. Tərəflərdən yalnız birinin qanunvericiliyinə görə, aylıq və ya gəlir təyin edilmiş şəxsə, digər Tərəf ölkəsində yaşadığı təqdirdə tibbi yardımlar, aylıq yardım ödəyən Tərəfin Səlahiyyətli İdarəsi hesabına, yaşadığı ölkənin Səlahiyyətli İdarəsi tərəfindən həyata keçirilir.

3. Bu maddənin 1-ci bəndində nəzərdə tutulan şəxslər digər Tərəf ölkəsində müvəqqəti yaşadıqda, onlara təcili yardım göstərilməsi zəruri olduğu halda, daimi yaşadığı ölkənin Səlahiyyətli İdarəsinin hesabına müvəqqəti olduğu Tərəfin Səlahiyyətli Orqanı tərəfindən həyata keçirilən tibbi yardımlardan istifadə edirlər.

4. Bu maddənin 1-ci, 2-ci və 3-cü bəndlərinin müddəaları həmin bəndlərdə nəzərdə tutulan sığortalı şəxsin ailə üzvlərinə də şamil edilir.

Maddə 14

Protezlər və zəruri tibbi yardımlar, pul yardımları

1. Protezlər və digər zəruri tibbi yardımlar, şəxsin həyatı və səhhəti üçün təhlükə doğuran təcili hallar istisna olmaqla Səlahiyyətli İdarənin icazə verməsi şərti ilə həyata keçirilir. Bununla bağlı qayda və əsaslar İnzibati (Prosedur) Müqavilə ilə müəyyən edilir.

2. Pul şəklində yardımların (gündəlik ödəmələrin) ödənilməsi, aidiyyəti şəxsin qeydiyyatda olduğu Səlahiyyətli İdarənin müəyyən etdiyi qaydalara əsasən həyata keçirilir.

3. Tərəf ölkə qanunvericiliyində sığortalı şəxsə ediləcək pul yardımlarının ailə üzvlərinin sayına görə müəyyən edilməsi müddəası varsa, digər Tərəf ölkəsində yaşayan ailə üzvləri də nəzərə alınır.

Maddə 15
Analığa görə yardımlar

1. 10-cu Maddəyə görə birləşdirilən sığortalılıq müddətləri də nəzərə alınmaqla bir sığortalı qadının bir və ya hər iki Tərəfin qanunvericiliyinə əsasən analığa görə yardım almaq hüququ olarsa, yalnız uşağın doğulduğu ölkədə qüvvədə olan qanunvericiliyin müddəaları tətbiq olunur.

2. Sığortalı kişinin sığortalı olmayan arvadı da analıq vəziyyətində tibbi yardımlardan istifadə edir.

3. Analıq yardımı almaq hüququ qazanan hər hansı bir şəxsə göstərilən tibbi yardımlar bu Sazişin 11-ci və 12-ci maddələrindəki əsaslara müvafiq ödənir.

2-ci HİSSƏ
ƏLİLLİYƏ, QOCALIĞA VƏ ÖLÜMƏ GÖRƏ YARDIMLAR

Maddə 16
Sığortalılıq müddətlərinin birləşdirilməsi

1. Tərəflərdən birinin qanunvericiliyinə görə yardım almaq hüququnun meydana gəlməsi, qorunması və ya yenidən qazanılması müəyyən sığortalılıq müddətlərinin tamamlanmasına bağlı olduğu hallarda, bir Tərəfin Səlahiyyətli İdarəsi digər Tərəfdəki sığortalılıq müddətlərini, eyni vaxta təsadüf etməmək şərti ilə öz qanunvericiliyinə uyğun qəbul edərək birləşdirir.

2. Şəxs, bu Maddənin 1-ci bəndinin tətbiq edilməsinə baxmayaraq yardım ödənməsi hüququ qazana bilmədiyi halda, Səlahiyyətli İdarə, Tərəflərin sosial müdafiə müqavilələri imzalamış olduqları üçüncü bir ölkədəki sığortalılıq müddətlərini də birləşdirir.

3.Tərəflərdən birinin qanunvericiliyinə görə sığortalı olaraq ilk işə qəbul edilmə zamanı, yardım hüququnun qorunması və ya təkrar qazanılması şərtlərinin müəyyən edilməsində, digər Tərəfdəki müddətlər və ilk işə qəbul tarixi nəzərə alınır.

Maddə 17
12 aydan az olan sığortalılıq müddətləri

Qazanılmış sığortalılıq müddətləri cəmi 12 aydan az olduqda, şəxsin işlədiyi Tərəf ölkəsinin qanunvericiliyində 12 aydan az müddət üçün hər hansı bir yardım nəzərdə tutulmuşsa, yalnız həmin yardım ödənilir.

Bununla belə, bu müddət digər Tərəf qanunvericiliyində bir yardım hüququnun qazanılmasında nəzərə alına bilər.

Maddə 18
Yardımların hesablanması

1. Bir Tərəfin qanunvericiliyinə görə 16-cı maddə tətbiq edilmədən yardım hüququ meydana gəlirsə, həmin Tərəfin Səlahiyyətli İdarəsi təkcə öz qanunvericiliyinə uyğun olan sığortalılıq müddətlərini nəzərə alaraq yardımı müəyyən edir.

2. 1-ci bəndə əsasən yardım hüququ mövcud olmadıqda, bu Sazişin 16-cı Maddəsinə görə sığortalılıq müddətləri nəzərə alınaraq yardımlar aşağıdakı kimi hesablanır:

16-cı Maddənin tətbiq edilməsi ilə əlaqədar olaraq idarə, toplanmış sığortalılıq müddətlərini öz qanunvericiliyinə uyğun hesab edir və bundan sonra toplanmış müddətdən yalnız öz qanunvericiliyinə görə keçmiş müddəti nəzərə alaraq yardımın miqdarını müəyyən edir.

3. Tərəflərin qanunvericiliyində aylıq yardımın dayandırılması ilə bağlı müddəalar varsa, bu müddəalar Sazişin tətbiq edilməsində də nəzərə alınır.

3-cü HİSSƏ
ƏMƏK XƏSARƏTİ VƏ PEŞƏ XƏSTƏLİKLƏRİ

Maddə 19
Yardımlar

1. Sığortalı olduğu müddətdə əmək xəsarəti alan və ya peşə xəstəliyinə tutulan şəxs, yardımlardan Sazişin 3-cü Bölməsinin 1-ci Hissəsinin müddəalarına uyğun olaraq sığortalı olduğu Tərəfin qanunvericiliyinə müvafiq qaydada istifadə edir.

2. Əmək xəsarəti alan və ya peşə xəstəliyinə tutulan sığortalı şəxs, yaşayış yerini digər Tərəfə dəyişdirdiyi zaman, qeydiyyatda olduğu Səlahiyyətli İdarənin icazəsini almaq şərtilə bu yardımlardan istifadə etməyə davam edir. Bu icazə müddəti əlaqədar tibbi idarənin rəyinə əsasən Səlahiyyətli İdarənin razılığı ilə uzadıla bilər.

3. Bir şəxs yaşayış yerini digər Tərəf ölkəsinə dəyişdikdən sonra onda əmək xəsarəti və ya peşə ilə bağlı xəstəlik müəyyən edildikdə, qeydiyyatda olduğu idarənin razılığını almaq şərtilə həmin idarənin hesabına əmək xəsarəti sığortasının tibbi və müalicə yardımlarından istifadə etmək hüququnu özündə saxlayır.

4. 1-ci, 2-ci və 3-cü bəndlərdə nəzərdə tutulan yardımlar, Səlahiyyətli İdarənin hesabına əmək xəsarəti və peşə xəstəliyi aldığı Tərəfin qanunvericiliyinə əsasən ödənilir.

Maddə 20

Bir Tərəfin qanunvericiliyinə görə əmək xəsarəti və ya peşə xəstəliyi nəticəsində iş qabiliyyətinin həmişəlik itirilməsi dərəcəsinin müəyyənləşdirilməsində, digər Tərəfin qanunvericiliyinə görə əvvəlcə baş vermiş əmək xəsarəti və peşə xəstəlikləri də öz Tərəfinin qanunvericiliyinə görə baş vermiş kimi hesab olunur. Əlaqədar şəxsə veriləcək yardımların müəyyən edilməsi 22-ci Maddənin 2-ci bəndinə müvafiq qaydada tətbiq edilir.

Maddə 21
Peşə xəstəlikləri ilə bağlı yardımlar

Peşə xəstəliyinə tutulan şəxs, hər iki Tərəf ölkəsində bu peşə xəstəliyinə səbəb ola biləcək bir işdə işləmişsə, sığortalının özünə və ya vəfat etdikdə buna hüququ olan şəxslərə ediləcək yardımlar, belə işin son dəfə icra edildiyi Tərəfin qanunvericiliyinə əsasən təmin edilir.

Maddə 22

Tərəflərdən birinin qanunvericiliyinə uyğun olaraq peşə xəstəliyinə görə yardım edilmiş sığortalı şəxs digər Tərəf ölkəsində yaşadığı müddətdə bu xəstəliyi ağırlaşarsa, aşağıdakı qaydalar tətbiq edilir:

1. İşçi yaşadığı yeni ölkədə peşə xəstəliyinin meydana gəlməsinə və ya ağırlaşmasına səbəb ola biləcək bir işdə işləməmişsə, sığortalının ilk ölkədə qeydiyyatda olduğu Səlahiyyətli İdarə, bu ağırlaşmanı da nəzərə alaraq öz qanunvericiliyinə görə zəruri olan yardımlar göstərir.

2. Sığortalı şəxs digər Tərəf ölkədə eyni və ya ona uyğun işdə işləmişsə, onun ilk ölkədə qeydiyyatda olduğu idarə, sonrakı ağırlaşmadan asılı olmayaraq, öz qanunvericiliyinə uyğun olaraq ediləcək yardımları öz üzərinə götürür; yeni yaşayış yerinin yerləşdiyi ölkədə qeydiyyatda olduğu Səlahiyyətli İdarə, işçiyə öz qanunvericiliyinə görə müəyyən edilən və ağırlaşmadan sonra ödənməsi lazım olan yardımın miqdarı ilə ağırlaşmadan əvvəl xəstəlik öz ölkəsində meydana gəldiyi təqdirdə yardım miqdarı arasındakı fərqə bərabər olan əlavə yardım ödəyir.

4-cü HİSSƏ
AİLƏ YARDIMLARI

Maddə 23
Yardımların müəyyən edilməsi

1. Uşaqlar üçün əlavə yardımlar ödəmə hüququ, digər Tərəfdə yaşayan uşaqlar da daxil olmaqla şəxsin sığortalı olduğu ölkə qanunvericiliyinə uyğun müəyyən edilir.

2. Uşaqlar üçün əlavə yardımlar ödəmə hüququ, hər iki Tərəfin qanunvericiliyinə görə qazanıldıqda, uşaqların yaşadığı ölkənin qanunvericiliyi tətbiq edilir.

3. Bu Maddənin 1-ci və 2-ci bəndinin müddəaları, pensiya alan şəxslər barəsində də qüvvədədir.

5-ci HİSSƏ
İŞSİZLİYƏ GÖRƏ YARDIMLAR

Maddə 24
İşsizliyə görə yardımlar üçün lazımi şərtlər

İşsizliyə görə yardımlar, şəxsin sığortalandığı ölkədə tətbiq edilən qanunvericiliklə həyata keçirilir. Yardımın müəyyən edilməsində, digər Tərəfdə keçən sığortalılıq müddətləri də nəzərə alınır.

4-cü BÖLMƏ
TİBBİ EKSPERTİZA

Maddə 25

Tərəf ölkələrin birində yaşayan və ya müvəqqəti olan şəxslərin əmək qabiliyyətinin itirilməsi halının müəyyən edilməsi üçün bir Tərəf qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulan tibbi ekspertiza, aidiyyəti şəxsin yaşadığı ölkənin idarəsi tərəfindən həyata keçirilir. Tibbi ekspertiza üçün xərclərin ödənməsi qaydası Tərəflər arasında bağlanacaq İnzibati (Prosedur) Müqavilə ilə nizamlanır.

5-ci BÖLMƏ
MÜXTƏLİF MÜDDƏALAR

Maddə 26
İnzibati (Prosedur) Müqavilə

Bu Sazişin tətbiq edilməsi ilə bağlı bütün üsul və qaydalar, Tərəflərin Səlahiyyətli Orqanları arasında bağlanılacaq İnzibati (Prosedur) Müqavilə ilə müəyyən ediləcəkdir.

Maddə 27
Məlumat mübadiləsi və qarşılıqlı yardım

1. Bu Sazişin həyata keçirilməsində məsul olan Səlahiyyətli Orqan və İdarələr:

1.1 Bu Sazişin həyata keçirilməsi üçün qanunvericiliklərinin imkan verdiyi hər cür məlumatı bir-birlərinə bildirirlər;

1.2 Bu Sazişə və ya bu Sazişin həyata keçirildiyi qanunvericiliyə uyğun olaraq hər hansı bir yardımın ödənilməsi və ya bu yardıma sahib olma hüququnun müəyyən edilməsi ilə əlaqədar olaraq bir-birinə lazımi köməklik göstərirlər;

1.3 Bu Sazişin həyata keçirilməsi üçün görülən bütün tədbirləri və ya Sazişin həyata keçirilməsinə təsir göstərən, qanunvericiliklərindəki dəyişiklikləri mümkün olan ən qısa müddətdə bir-birlərinə bildirirlər.

2. Bu Maddənin 1-ci bəndinin 1.2 abzasında göstərilən yardım, müəyyən xərclərin geri ödənilməsi üçün 26-cı Maddəyə uyğun olaraq tərtib edilən İnzibati (Prosedur) Müqavilədə olan müddəaların saxlanması şərtilə heç bir rüsum ödənilmədən təmin edilir. Bir Tərəfin Səlahiyyətli İdarəsi, digər Tərəfin Səlahiyyətli İdarəsindən ödəməni tələb etdikdə, ödənəcək məbləği ABŞ dolları ilə bildirir. Bunun əsasında, ikinci idarə bu məbləği birinci idarəyə ödəyir.

3. Bu Sazişə görə bir Tərəfin digər Tərəfə hər hansı bir şəxs haqqında göndərdiyi bütün məlumatlar, bir Tərəfin qanunlarına görə aşkarlanması yol verilənədək gizli saxlanılır, və yalnız bu Sazişin və onun həyata keçirildiyi qanunvericiliyin icrası məqsədi ilə istifadə edilir.

Maddə 28
Vergi, rüsum, və digər xərclərdən azad edilmə yaxud onlarla bağlı güzəştlər

Bir Tərəfin qanunvericiliyinin tətbiq olunması üçün lazım olan hər hansı bir sənədin hazırlanması ilə bağlı olaraq həmin Tərəfin qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş vergi, rüsum, konsulluq xərcləri və ya inzibati xərclərdən azad edilmə, yaxud bunlarla əlaqədar hər hansı bir güzəşt, digər Tərəfin qanunvericiliyinin tətbiq olunması üçün lazım olan sənədlərin hazırlanmasına da aid edilir. Bu Sazişin həyata keçirilməsi üçün hazırlanacaq hər hansı bir rəsmi sənəd diplomatik və ya konsulluq idarələri işçilərinin təsdiqindən və buna bənzər formal işlərdən azaddır.

Maddə 29
Məlumat verilən dil

Bu Sazişin həyata keçirilməsi üçün Tərəflərin Səlahiyyətli Orqan və İdarələri bir-biriylə hər iki Tərəfin rəsmi dövlət dili ilə birbaşa əlaqə saxlayırlar.

Maddə 30
Tələb, məlumat və etirazların bildirilməsi

1. Tərəflərdən birinin qanunvericiliyinə görə, həmin Tərəfin Səlahiyyətli Orqan və ya İdarəsinə qanuni müddətdə edilən bir yardımın ödənməsinə və ya yardım hüququnun müəyyənləşdirilməsinə aid tələb, məlumat və ya etiraz, digər Tərəfin Səlahiyyətli Orqan və ya İdarəsinə təqdim olunmuş kimi qəbul edilir. Eyni qayda digər məsələlərə aid ərizə və etirazlar üçün də məqbuldur.

2. Bir Tərəfin qanunvericiliyinə uyğun yardım haqqında edilən tələb, digər Tərəfin qanunvericiliyinə uyğun olaraq edilmiş yardım tələbi kimi qəbul edilir.

3. 1 və 2-ci bəndlərin tətbiq olunduğu halda tələb, məlumat və etirazın təqdim edildiyi Səlahiyyətli İdarə və ya Orqan dərhal digər Tərəfin Səlahiyyətli Orqanına və ya İdarəsinə bu haqda məlumat verir.

Maddə 31
Yardımların ödənilməsi

Tərəflərin Səlahiyyətli İdarələri bu Sazişdən irəli gələn yardımları öz pul vahidi ilə ödəyirlər.

Maddə 32
Yardımların həcminin müəyyən edilməsi və yardım xərclərinin ödənilməsi

1.Bu Sazişdə nəzərdə tutulan yardımlar, şəxs hər iki tərəfin qanunvericiliyinə görə hər hansı yardım almaq hüququna malik olduqda, olduğu (yaşadığı) ölkənin qanunvericiliyinə uyğun, şəxs yalnız bir tərəfin qanunvericiliyinə görə hər hansı yardım almaq hüququna malik olduqda isə yaşayış yerindən asılı olmayaraq, yardımı təyin edən tərəfin qanunvericiliyinə uyğun müəyyən edilir.

Yardımlar hər hansı ölkənin qanunvericiliyinə görə qazanılmışsa, həmin Tərəfin Səlahiyyətli İdarəsinin hesabına ödənilir.

2. Bu Sazişdə nəzərdə tutulan hallarda göstərilən yardım, qarşılıqlı hesablaşma yolu ilə əlaqədar şəxsin qeydiyyatda olduğu ölkənin Səlahiyyətli İdarəsi tərəfindən, yardım edən ölkənin Səlahiyyətli İdarəsinə İnzibati (Prosedur) Müqavilə ilə müəyyən edilmiş qayda və əsaslar daxilində ödənilir.

Maddə 33
Mübahisələrin həlli

1. Tərəflərin Səlahiyyətli Orqanları Tərəflər arasında bu Sazişin şərhi və həyata keçirilməsi ilə bağlı meydana çıxan bütün mübahisələri müzakirə edərək həll etməyə çalışırlar.

2. Bir narazılığın 6 ay ərzində ortadan qaldırılması mümkün olmazsa, onun həlli Tərəflərdən birinin müraciəti ilə aşağıda göstərilən şəkildə təşkil olunan hakimlər heyətinə həvalə olunur:

2.1 Sazişdə Tərəf kimi təmsil olunan hər bir dövlət narazılığın həlli ilə bağlı müraciəti aldıqdan sonrakı 1 ay ərzində bir hakim təyin edir. Bu şəkildə təyin edilən 2 hakim, hakimi axırıncı təyin edən dövlətin bu təyinetməni bildirməsindən etibarən 2 ay ərzində üçüncü bir dövlətin nümayəndəsi olan bir şəxsi üçüncü hakim olaraq seçir.

2.2 Sazişdə Tərəf kimi təmsil olunan dövlətlərdən biri müəyyən olunan müddətdə hakim təyin etməzsə, digər dövlət Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinin Sədrinə müraciət edərək hakim təyin etməsini tələb edə bilər. Təyin edilən iki hakim təyin olunacaq üçüncü hakimin seçilməsi məsələsində razılığa gəlməzsə, eyni qayda ilə Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinə müraciət edilə bilər.

2.3 Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinin Sədri Sazişdə Tərəf kimi təmsil olunan dövlətlərdən birinin nümayəndəsi olarsa, bu Maddəyə görə ona verilən vəzifələr məhkəmə sədrinin müavininə, ya da üçüncü bir dövlətdən olan ən yüksək dərəcəli hakimə həvalə edilir.

3. Hakimlər heyəti səs çoxluğu ilə qərar çıxarır. Heyətin qərarları hər iki dövlət üçün məcburi xarakter daşıyır. Sazişdə Tərəf kimi təmsil olunan hər bir dövlət özünün təyin etdiyi hakimin xərclərini ödəyir. Digər xərclər Sazişdə Tərəf kimi təmsil olunan dövlətlər tərəfindən bərabər səviyyədə ödənilir. Hakimlər heyəti iş üsulunu özü müəyyənləşdirir.

6-cı BÖLMƏ
MÜVƏQQƏTİ MÜDDƏALAR

Maddə 34
Müvəqqəti müddəalar

1. Bu Sazişin qüvvəyə mindiyi tarixdən əvvəl tamamlanmış hər hansı bir sığortalılıq müddəti, bu Sazişə görə bir yardım hüququnun müəyyən edilməsində nəzərə alınır.

2. Bu Sazişin heç bir müddəası Sazişin qüvvəyə mindiyi tarixdən əvvəlki müddət üçün bir yardım ödənməsinə hüquq vermir.

3.Bu maddənin 2-ci bəndinin müddəalarının qüvvədə qalması şərti ilə birdəfəlik ödəmədən başqa digər bir yardım hüququnun qazanılmasında, bu Sazişin qüvvəyə mindiyi tarixdən əvvəl baş vermiş əmək xəsarəti, peşə xəstəliyi, əmək qabiliyyətinin itirilməsi, qocalıq və ölüm halları da nəzərə alınır. Yardımlar, bu Sazişin qüvvəyə mindiyi tarixdən etibarən 2 il ərzində yazılı müraciət edildikdə Sazişin qüvvəyə

mindiyi tarixdən, iki ildən sonra müraciət edildikdə isə tələbin verildiyi tarixdən sonrakı təqvim ayının əvvəlindən etibarən qanuni hesab edilmək şərtilə ödənilir.

Maddə 35
Sazişin qüvvəyə minməsi və müddəti

1. Bu Saziş 5 il müddətinə bağlanır və onun qüvvəyə minməsi üçün zəruri olan dövlətdaxili proseduların yerinə yetirilməsi barədə Tərəflərin yazılı bildirişlərinin mübadiləsi tarixindən qüvvəyə minir. Əgər Tərəflərdən biri müvafiq müddətin başa çatmasına altı aydan gec olmayaraq Sazişin qüvvəsinin ləğv olunması niyyəti barədə yazılı bildiriş təqdim etməzsə, Sazişin qüvvəsi növbəti beşillik dövrə uzadılır.

2. Bu Saziş ləğv olunduqda, Maddə 3-də göstərilən şəxslərin əldə etdikləri hüquqlar öz qüvvəsini itirmir və onların Sazişə əsasən əldə edilməkdə olduqları hüquqlar haqqında qərar qəbul edilməsi ilə bağlı müzakirələrə başlanılır. Bu barədə razılıq əldə edilmədiyi halda, narazılıqlar 33-cü maddəyə əsasən həll edilir.

Bu Saziş Ankara şəhərində 17 İyul 1998-ci il tarixdə iki nüsxədə Türk və Azərbaycan dillərində imzalanmışdır. Hər iki mətn eyni qüvvəyə malikdir.

TÜRKİYƏ RESPUBLİKASI HÖKUMƏTİ ADINDAN

Prof. Dr. Nami ÇAĞAN
Əmək və Sosial Müdafiə Naziri

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI HÖKUMƏTİ ADINDAN

Əli NAĞIYEV
Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Naziri